

усунення проявляється знову з незалежних від споживача причин і при цьому наділений хоча б однією з нижченаведених ознак: а) він взагалі не може бути усунутий; б) його усунення потребує понад чотирнадцять календарних днів; в) він робить товар суттєво іншим, ніж передбачено договором;

послуга – діяльність виконавця з надання (передачі) споживачеві певного визначеного договором матеріального чи нематеріального блага, що здійснюється за індивідуальним замовленням споживача для задоволення його особистих потреб;

продавець – суб'єкт господарювання, який згідно з договором реалізує споживачеві товари або пропонує їх до реалізації;

продукція – будь-які виріб (товар), робота чи послуга, що виготовляються, виконуються чи надаються для задоволення суспільних потреб;

реалізація – діяльність суб'єктів господарювання з продажу товарів (робіт, послуг);

фальсифікована продукція – продукція, виготовлена з порушенням технології або неправомірним використанням знака для товарів та послуг, чи копіюванням форми, упаковки, зовнішнього оформлення, а так само неправомірним відтворенням товару іншої особи.

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про захист прав споживачів» споживач має такі права та обов'язки: споживачі під час придбання, замовлення або використання продукції, яка реалізується на території України, для задоволення своїх особистих потреб мають право на: 1) захист своїх прав державою; 2) належну якість продукції та обслуговування; 3) безпеку продукції; 4) необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію про продукцію, її кількість, якість, асортимент, а також про її виробника (виконавця, продавця); 5) відшкодування майнової та моральної шкоди, завданої внаслідок недоліків продукції (дефекту в продукції), відповідно до закону; 6) звернення до суду та інших уповноважених державних органів за захистом порушених прав; 7) об'єднання в громадські організації споживачів (об'єднання споживачів).

Споживачі також мають інші права, встановлені законодавством про захист прав споживачів.

Споживачі зобов'язані: 1) перед початком експлуатації товару уважно ознайомитися з правилами експлуатації, викладеними в наданій виробником (продавцем, виконавцем) документації на товар; 2) в разі необхідності роз'яснення умов та правил використання товару – до початку використання товару звернутися за роз'ясненнями до продавця (виробника, виконавця) або до іншої вказаної в експлуатаційній документації особи, що виконує їх функції; 3) користуватися товаром згідно з його цільовим призначенням та дотримуватися умов (вимог, норм, правил), встановлених виробником товару (виконавцем) в експлуатаційній документації; 4) з метою запобігання негативним для споживача наслідкам використання товару – застосовувати передбачені виробником в товарі засоби безпеки з дотриманням передбачених експлуатаційною документацією спеціальних правил, а в разі відсутності таких правил в документації – дотримуватися звичайних розумних заходів безпеки, встановлених для товарів такого роду [3].

Захист прав громадян здійснює Україна, згідно з п. 3 ст. 5 Закону України «Про захист прав споживачів», органом, який забезпечує споживачам захист їх прав є центральний орган виконавчої влади, що формує та забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту прав споживачів, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, місцеві державні адміністрації, інші органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування згідно із законом, а також суди [3].

Висновки. Сучасний світ пропонує безліч товарів і послуг. Серед яких можуть трапитися неякісні екземпляри. В Україні основними нормативно-правовими актами захисту прав споживачів є Конституція України і Закон України «Про захист прав споживачів». Дані документи дають можливість споживачеві подати до суду у випадку порушення його прав, але разом з цим ці документи захищають виробника від неправомірних дій споживача, таких як користування товару не за інструкцією, повернення товару виробнику по спливу гарантійного терміну та наклепу.

Література

1. Грабовська Г. М. Теоретико-правові основи забезпечення дотримання прав споживачів / Г. М. Грабовська. // Серія Юридичної літератури. – 2014. – С. 101–104.
2. Конституція України від 28.06.96 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 30. – Ст. 379.

Шульженко Ігор Владиславович
к.ю.н., доцент кафедри гуманітарних і правових дисциплін
Донецького національного університету
економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського (м. Кривий Ріг)

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ЖІНОК

Історія світової цивілізації свідчить, що жінки завжди страждали від дискримінації у всіх сферах суспільних відносин. Але кожний етап розвитку громадянського суспільства супроводжувався поступовим наданням жінкам додаткових пільг та переваг, у тому числі і у трудових правовідносинах.

Варто зазначити, що виникнення правових норм, які регулюють працю жінок, супроводжувалося застосуванням на законодавчому рівні певних заборон для працюючих жінок. Причому такі заборони стали підґрунтям становлення сучасного трудового права. Отже однією з проблем трудового права є дослідження історичних аспектів правового регулювання праці жінок, як передумови сучасного правового регулювання праці даної категорії працівників.

Дослідженням розвитку і забезпечення соціальних та трудових прав жінок були присвячені праці Н. Данченко [2], Н. Аніщук [1], Т. Іванкіної [3] але, на наш погляд, проблема еволюції правового регулювання жіночої праці, як на національному так і міжнародному рівні була досліджена не у повній мірі.

Метою доповіді є дослідження історичних аспектів та передумов розвитку національного законодавства, яке регулює найману працю жінок.

Питання про роль жінки у суспільстві, сім'ї, її рівноправ'ї є предметом гострих дискусій багатьох століть, про це написано чимало наукових праць, трактатів, брошур [2, с.3].

Зародження трудового права відноситься до кінця XVIII початку XIX століття, коли в Європі в тому числі в Російській імперії, з'являються перші нормативні акти, направлені на регулювання праці. [9, с.109].

Світова історія правого регулювання праці жінок свідчить про те, що наприкінці XIX століття жінки в Швейцарії не могли працювати більш одинадцяти годин на день, причому зовсім не допускалися до чистки машин. Після вагітності вони не могли бути прийняті на роботу раніше терміну шести тижнів. В Німеччині жінки зовсім не приймалися на заводи, які виробляли скло. Після вагітності вони поверталися на фабрику через три тижні [10, с.40-41].

Протягом багатовікової історії українського народу жінки відчували себе нерівноправними порівняно з чоловіками. Вони були практично обмежені у використанні більшості прав та свобод, зокрема громадянських, політичних, соціально-економічних та культурних, хоча й робилися спроби впровадити ідеї рівноправності в законодавчу базу України: Руська Правда, Литовські статuti та інші правові акти нашої держави. Однак, ці документи повністю не надавали жінкам всієї повноти людських прав та свобод. Лише у XX ст. під впливом міжнародного та вітчизняного жіночого руху в законодавчому порядку жінок було визнано повністю рівноправними з чоловіками [1, с.155].

Принцип рівноправності жінок з чоловіками був покладений в Конституцію Української Народної Республіки 1918 року, яка так і не була втілена в життя українського народу. У ст. 11 розділу II зазначена Конституція проголошувала: «Ніякої різниці в правах і обов'язках між чоловіком і жінкою право УНР не знає» [7, с.106].

Трудове законодавство Радянської України передбачало, надання жінкам, що виконують материнську функцію, додаткових пільг та переваг у трудових правовідносинах.

Так, стаття 131 Кодексу законів про працю (далі КЗпП) від 1922 року забороняла використання праці вагітних жінок на нічних та понаднормових роботах: «жінки вагітні й ті, що годують немовлят, уночі й позачергово працювати не можуть» [4].

Постановою Народного Комісаріату Праці (далі НКП) СРСР № 53/325 від 24 лютого 1925 р. був затверджений перелік особливо важких і шкідливих робіт, на яких було заборонено працювати жінкам [5].

Зважаючи на витіснення жінок із виробництв НКП СРСР видав розпорядження від 13 квітня 1925 р., яке передбачало надання дозволів на працю жінкам в усіх галузях виробництва, крім тих особливо шкідливих виробництв, де жіноча праця взагалі була заборонена. Ці дозволи мали видавати органи охорони праці за погодженням із профспілками і повідомленням про це НКП УРСР. Такі дозволи належало видавати і тоді, коли нічні роботи запроваджувалися на виробництві вперше. Усіх вагітних жінок і жінок, які годують дітей, належало перевести на денні роботи [6].

Формально на конституційному рівні жінки отримали рівні з чоловіками права та свободи у Конституції УРСР 1937 р. Стаття 121 зазначеної Конституції надала жінці рівні права з чоловіком, включаючи право на працю, вона проголошувала: «Жінці в УРСР надаються рівні права з чоловіками в усіх галузях господарського, державного культурного і громадсько-політичного життя» [8, с.106].

Що стосується чинного трудового законодавства України то воно передбачає надання додаткових правових гарантій працюючим жінкам, які можна поділити на дві групи.

По-перше, гарантії, що забезпечують гендерну рівність у трудових правовідносинах (ст. 24 Конституції України; Закон України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» від 8 березня 2005 року; ст.ст. 2-1 та 22 КЗпП), і **по-друге**, гарантії, що надають жінкам додаткові пільги та переваги у трудових правовідносинах (ст.ст. 174 – 186 КЗпП).

Отже, історія правового регулювання праці жінок являє собою виокремлення жінок як певної категорії працівників, шляхом застосування до них певних обмежень та надання їм додаткових гарантій, пільг та переваг у трудових правовідносинах.

Таким чином, сучасне правове регулювання праці жінок в Україні має історичні передумови у вигляді обмежувальних і заборонних норм, завдяки яким були прийняті правові акти у галузі охорони праці жінок і забезпечення гендерної рівності у трудових правовідносинах.

Література

1. Аніщук, Н. Правове становище українських жінок в історичному минулому // Право України. – 2002. – № 3. – С. 155 – 157.
2. Данченко, Н. И. Правовая охрана труда женщин в СССР / Н. И. Данченко. – Киев : Наук. думка, 1985. – 154 с.
3. Иванкина, Т. В. Права трудящихся женщин / Т. В. Иванкина. – Л.: Лениздат, 1990. – 171 с. – (Юридический всеобуч). – ISBN 5-289-00554-4.
4. Известия Народного комиссариата труда. – 1923. – № 11.
5. Известия Народного комиссариата труда. – 1925. – № 45.
6. Известия Народного комиссариата труда. – 1925. – № 20.
7. Конституція Української народної республіки (Статут про державний устрій, права і вільності УНР) : від 29 квіт. 1918 р. // Історія української конституції / Укр. Прав. фундація ; упоряд. А. Г. Слюсаренко, В. М. Томенко. – К., 1997. – ISBN 966-546-004-8.
8. Конституція (Основний Закон) Української Радянської Соціалістичної Республіки : прийнята постановою надзвичайного XVII українського з'їзду Рад 30 січня 1937 р. // Історія української конституції / Укр. Прав. фундація ; упоряд. А. Г. Слюсаренко, В.М. Томенко. – К., 1997. – ISBN 966-546-004-8.
9. Соболев, С. А. Трудовое право России и социальное развитие // Государство и право. – 1997. - № 4.
10. Z. Восьми часовой рабочий день // Юридический вестник. – М., 1891. - № 9.